

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: **Mgr. S. A. M.**
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/107395-920, sp. zn. SZ/MPSV-2024/89090-920,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včasně podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) napadl žalobce shora citované rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tím žalovaný zamítl jeho odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Jihlavě (dále jen „správní orgán I. stupně“ či „prvostupňový orgán“) ze dne 2. 4. 2024, č. j. 50771/24/ZR, sp. zn. 23198-22-ZR (dále jen „rozhodnutí o odejmutí dávky“ či „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“ či „prvostupňové rozhodnutí“), a toto rozhodnutí potvrdil.

2. Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobci s účinností ode dne 1. 1. 2024 odejmuta dávka státní sociální podpory *příspěvek na bydlení* podle § 51 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SSP“), protože nárok na dávku zanikl ke dni 31. 12. 2023.

II. Napadené rozhodnutí

3. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný rozsáhle zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a shrnul podstatné skutečnosti vyplývající z obsahu správního spisu.
4. K meritu věci žalovaný uvedl, že s účinností od 1. 10. 2022 se v zájmu snížení administrativního zatížení příjemců dokládají skutečnosti rozhodné pro nárok a výši příspěvku na bydlení povinně jen jednou za půl roku. Zákon o SSP nově předpokládá automatické „překlápění“ (prolongaci) příspěvku na bydlení z minulého období bez toho, aby bylo potřeba dokládat konkrétní příjmy a náklady na bydlení. Toto pravidlo platí pro nárok na příspěvek na bydlení v 1. a 3. čtvrtletí, a tudíž příjemce dávky nemá povinnost dokládat rozhodné příjmy a náklady na bydlení za 2. a 4. čtvrtletí. Pokud ovšem osoba, již vznikl nárok na příspěvek na bydlení za měsíc prosinec a tento nárok trvá i k 31. prosinci, nejpozději do 31. ledna bezprostředně následujícího roku prokáže výši rozhodných příjmů a náklady na bydlení za předcházející kalendářní čtvrtletí, postupuje se dle § 51a odst. 2 zákona o SSP a vychází se z rozhodných skutečností, jež tato osoba doložila.
5. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobci vznikl nárok na příspěvek na bydlení za prosinec 2023 a tento nárok mu trval i k 31. 12. 2023. Vzhledem k tomu, že žalobce ve lhůtě stanovené v § 51a odst. 2 zákona o SSP (tj. do 31. ledna 2024) doložil výši svých příjmů za 4. čtvrtletí 2023 a současně s žádostí o změnu okruhu společně posuzovaných osob doložil i výši příjmu těchto osob, je nezbytné postupovat právě dle díkce § 51a odst. 2 zákona o SSP a při posouzení nároku na příspěvek na bydlení vycházet z nově doložených skutečností, tj. z reálných příjmů a nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2023.
6. V návaznosti na to pak žalovaný dospěl ve shodě se správním orgánem I. stupně k závěru, že žalobci dle § 51 odst. 5 zákona o SSP zanikl nárok na příspěvek na bydlení ke dni 31. 12. 2023, jelikož do konce čtvrtletí, za které se měl daný příspěvek vyplácet (tj. do konce 1. čtvrtletí 2024), nedoložil skutečnou výši nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2023. K doložení příslušných nákladů na bydlení byl přitom správním orgánem I. stupně opakovaně vyzýván. Za těchto okolností tak správní orgán I. stupně při odejmutí příspěvku postupoval plně v souladu s § 51 odst. 5 zákona o SSP.
7. K námitce žalobce, že dle ustanovení § 51a odst. 1 zákona o SSP neměl povinnost výši nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2023 dokládat, pak žalovaný uvedl, že v daném případě nebylo možné citované ustanovení uplatnit a překlomit (prolongovat) příspěvek na bydlení z minulého období. Zdůraznil, že žalobce dne 31. 1. 2024 doložil výši svého příjmu i příjmů společně posuzovaných osob. Ustanovení § 51a odst. 1 zákona o SSP upravující automatickou prolongaci za této situace nelze použít.
8. Jelikož žalovaný neshledal, že by prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, odvolání žalobce v celém rozsahu zamítl a rozhodnutí o odejmutí dávky jako zákonné a správné potvrdil.

III. Žaloba

9. Žalobce má napadené rozhodnutí za nezákonné. Žalovaný se dopustil omylu, pokud uvedl, že z důvodu doložení výše příjmů za 4. čtvrtletí 2023 je nezbytné postupovat podle § 51a odst. 2 zákona o SSP. Aby bylo možné dané ustanovení aplikovat, musel by žalobce doložit nejenom příjmy, ale i náklady na bydlení za předcházející období. Tyto náklady přitom žalobce nedoložil, pročez podmínka aplikace § 51a odst. 2 zákona o SSP nebyla splněna.
10. Žalobce dále namítal, že ani změna v okruhu posuzovaných osob nevylučuje použití § 51a odst. 1 zákona o SSP. Jestliže žalovaný argumentoval, že v důsledku změny v okruhu posuzovaných osob nelze příspěvek na bydlení automaticky překlopit, toto tvrzení ničím nepodložil. Zákon o SSP v § 51a odst. 5 naopak možnost prolongace i při změně v okruhu společně posuzovaných osob připouští, jen je potřeba změnu v okruhu těchto osob hlásit. Kdyby bylo nutné při změně v okruhu společně posuzovaných osob náklady na bydlení dokládat, bylo by to v zákoně o SSP výslovně uvedeno. Pokud tomu tak není, nelze doložení nákladů vyžadovat.
11. Je rovněž logický nesmysl vycházet z toho, že pokud osoba prokáže výši rozhodných příjmů a náklady na bydlení za předcházející čtvrtletí, nelze příspěvek na bydlení prolongovat a současně odejmout příspěvek proto, že nebyla doložena výše nákladů na bydlení. Buďto osoba náklady na bydlení doloží a pak opravdu nelze příspěvek překlopit (pro výpočet výše příspěvku se užijí skutečné doložené náklady), anebo oprávněná osoba tyto náklady nedoloží, čímž však zase není splněná podmínka pro nepřeklopení a příspěvek se prolonguje. V žádném případě ovšem nelze dávku odejmout.
12. S ohledem na tyto skutečnosti žalobce zdejšímu soudu navrhl, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

13. V rámci vyjádření ze dne 1. 11. 2024 žalovaný popřel důvodnost žalobních námitek a napadené rozhodnutí má za vydané v souladu se zákonem. Zároveň uvedl, že i podnět žalobce k zahájení přezkumného řízení byl shledán nedůvodným, o čemž byl žalobce řádně vyrozuměn.
14. Žalovaný připomněl, že žalobce byl ještě během 3. čtvrtletí 2023 pro účely příspěvku na bydlení posuzován samostatně a až od ledna 2024 došlo ke změně v okruhu posuzovaných osob, načež dne 31. 1. 2024 žalobce doložil výši příjmů těchto osob za 4. čtvrtletí 2023. Žalovaný trvá na tom, že v této situaci je nutné postupovat dle § 51a odst. 2 zákona o SSP a při posouzení nároku na příspěvek na bydlení vycházet z nově doložených skutečností (tj. příjmů a nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2023). Tento postup pak vylučuje prolongaci příspěvku podle § 51a odst. 1 zákona o SSP.
15. Vzhledem k tomu, že žalobce doložil pouze rozhodné příjmy, byl správním orgánem I. stupně vyzván též k doložení nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2023. Poněvadž tyto žalobce nedoložil, nárok na příspěvek na bydlení dle § 51 odst. 5 zákona o SSP dne 31. 12. 2023 zanikl. Žalovaný v postupu správních orgánů nespátřuje žádné vady, pročez krajskému soudu navrhl zamítnutí žaloby.
16. V replice ze dne 21. 3. 2025 žalobce uvedl, že žalovaná správně uvádí ve vyjádření, že „v obdobích, kdy se dávka vyplácí na základě překlopení, zůstává zachována povinnost ... ohlásit změny v okruhu společně posuzovaných osob, spolu s údaji o výši jejich příjmů, a

změny v užívání bytu, kterými se rozumí zánik nebo změna právního titulu k užívání bytu“. Žádná povinnost doložit náklady na bydlení při změně okruhu společně posuzovaných osob při prolongaci tedy neexistuje. Žalovaná ve vyjádření nově uvádí, že „pro účely příspěvku na bydlení od 1.1.2024 nelze vycházet z příjmů za 4. čtvrtletí 2023 a nákladů na bydlení za 3. čtvrtletí 2023“, což ve správním řízení nezaznělo. Vzhledem k blížícímu se konci platnosti tohoto by měl správní orgán toto již vyřešeno. Tato situace je navíc běžná, neboť vzniká z podmínek § 51a odst. 5 zákona (je třeba doložit pouze příjmy, nikoli náklady). Dle § 51a odst. 1 zákona se pro stanovení výše příspěvku vychází ze skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení, ze kterých byla určena výše příspěvku na bydlení za měsíc prosinec bezprostředně předcházejícího kalendářního roku, tj. ze skutečností za 3. čtvrtletí 2023. Žalobce byl tedy povinen doložit příjmy, ale je třeba vycházet z příjmů za 3. čtvrtletí 2023 a i ty měl správní orgán k dispozici. Pokud je třeba upřesnit příjmy dětí ohledně toho, co je výživné v rámci nového okruhu společně posuzovaných osob od 1. 1. 2024, žalobce uvedl, že z příjmů dětí bylo 6.300 Kč pro J. N., 6.000 Kč pro M. M. a 5.400 Kč pro S. výživným v rámci nového okruhu společně posuzovaných osob.

V. Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud předně posoudil splnění podmínek řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána ve lhůtě podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
18. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu krajský soud vycházel ze správního spisu předloženého žalovaným.
19. Soud ve věci rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci s tímto postupem souhlasili, případně nevyjádřili svůj nesouhlas.
20. Ze **správního spisu** vyplývá, že žalobce byl v období od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 pro účely příspěvku na bydlení posuzován samostatně. Dne 31. 1. 2024 následně žalobce doložil prostřednictvím aplikačního programu své vlastní příjmy za 4. čtvrtletí 2023 s tím, že měl příjmy ze zaměstnání u společnosti Portimo, o., p. s. Téhož dne přitom prvostupňovému orgánu oznámil i změnu okruhu společně posuzovaných osob s platností od 1. 1. 2024, přičemž požádal o *přidání svých tří nezletilých dětí do okruhu společně posuzovaných osob* pro účely posouzení nároku a výše příspěvku na bydlení. U všech dětí žalobce doložil výši jejich příjmů za 4. čtvrtletí 2023.
21. V návaznosti na to přípis ze dne 7. 2. 2024 a 24. 2. 2024 prvostupňový orgán žalobce opakovaně vyzval, aby k příspěvku na bydlení na období leden 2024 kromě příjmů doložil i doklady o výši *nákladů na bydlení* za 4. čtvrtletí 2023 a současně žalobce poučil o možných následcích nesplnění výzvy. Jelikož žalobce výši nákladů doložit odmítl, informoval jej správní orgán I. stupně o znění § 51 odst. 5 zákona o SSP a povinnosti doložit příslušné doklady prokazující výši nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2023 a osvětlil mu svůj výklad předmětných ustanovení zákona o SSP. Vzhledem k tomu, že

- žalobce v určené lhůtě výši nákladů na bydlení nedoložil, odejmul mu správní orgán I. stupně příspěvek na bydlení v souladu s § 51 odst. 5 zákona o SSP.
22. Po řádném posouzení žalobních námitek krajský soud shledal, že žaloba **není důvodná**.
23. Krajský soud nejprve považuje za nutné shrnout právní úpravu, která je v předmětné věci rozhodná, neboť celá polemika mezi stranami je vedena v rovině zákonnosti postupu orgánů státní sociální podpory. Novela zákona o SSP provedená zákonem č. 203/2022 Sb. účinná ode dne 1. 7. 2022 změnila schéma podmínek nároku na příspěvek na bydlení.
24. Podle ustanovení § 51a zákona o SSP ve znění účinném od 1. 7. 2022 platí, že „(1) vznikl-li nárok na příspěvek na bydlení za měsíc prosinec a tento nárok trval ke dni 31. prosince, náleží jeho výplata i v 1. kalendářním čtvrtletí bezprostředně následujícího kalendářního roku. Pro stanovení jeho výše se vychází ze skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení, ze kterých byla určena výše příspěvku na bydlení za měsíc prosinec bezprostředně předcházejícího kalendářního roku, není-li dále stanoveno jinak. Ustanovení § 51 odst. 5 vět třetí až páté se nepoužijí. (2) Prokáže-li oprávněná osoba, které vznikl nárok na příspěvek na bydlení za měsíc prosinec a tento nárok trval ke dni 31. prosince, v termínu do 31. ledna bezprostředně následujícího kalendářního roku, výši rozhodných příjmů a náklady na bydlení za předcházející čtvrtletí, jsou pro určení nároku na příspěvek na bydlení na období 1. kalendářního čtvrtletí bezprostředně následujícího kalendářního roku a jeho výši rozhodné tyto skutečnosti a ustanovení odstavce 1 se nepoužije.“
25. Ve smyslu odstavce 5 citovaného ustanovení pak se pro období od 1. ledna do 31. března a období od 1. července do 30. září se ustanovení **§ 61 odst. 1 a 3** nepoužijí, s výjimkou povinnosti hlášení změn v okruhu společně posuzovaných osob, spolu s údaji o výši jejich rozhodných příjmů, a změn v užívání bytu; změnou v užívání bytu se pro tyto účely rozumí zánik nebo změna právního titulu k užívání bytu.
26. Ustanovení § 61 odst. 1 zákona o SSP uvádí, že „příjemce dávky je povinen písemně ohlásit příslušné krajské pobočce Úřadu práce do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu.“ Podle odstavce 2 tohoto ustanovení dále platí, že „byl-li příjemce dávky vyzván příslušným orgánem státní sociální podpory, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, je povinen této výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do osmi dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán státní sociální podpory delší lhůtu; neučiní-li tak v určené lhůtě, může být výplata dávky zastavena, dávka může být odejmuta nebo nepřiznána, jestliže příjemce byl ve výzvě na tento následek prokazatelně upozorněn.“ Podle ustanovení odstavce 3 má osoba společně posuzovaná týtéž povinnosti jako příjemce dávky dle odstavce 1.
27. Z důvodové zprávy k novele z. č. 203/2022 Sb. vyplývá, že zákonodárce přijetím této úpravy sledoval především cíl, aby se zjednodušila administrace příspěvku na bydlení. V obecné části důvodové zprávy se uvádí: „Současná administrace příspěvku na bydlení se řadě osob z laické veřejnosti i expertů působících v sociální oblasti jeví jako zbytečně náročná, když se každé čtvrtletí musejí povinně dokládat uhrazené náklady na bydlení a příjmy členů domácnosti a každé čtvrtletí se přesně podle nich stanoví výše dávky. Jako významné zjednodušení se nabízí řešení, kdy se bude střídat kalendářní čtvrtletí, ve kterém bude povinnost dokládat uhrazené náklady na bydlení a příjmy domácnosti s čtvrtletím, kdy tato povinnost nebude a příspěvek na bydlení se vyplatí podle údajů z předchozího čtvrtletí.“

Obdobný způsob zjednodušení byl několikrát, byť vždy jen pro jedno čtvrtletí, využit v době pandemie.”... Současně se v zájmu snížení administrativního zatížení poživatelů příspěvku na bydlení navrhuje, aby se skutečnosti rozhodné pro nárok a výši příspěvku na bydlení povinně dokládaly jen jednou za půl roku. Vždy bude kalendářní čtvrtletí, kdy se příspěvek na bydlení automaticky překloupí z minulého období bez toho, že by bylo nutné kontaktovat Úřad práce ČR a dokládat příjmy a náklady na bydlení (platí pro první a třetí kalendářní čtvrtletí); následovat bude kalendářní čtvrtletí, kdy bude povinnost příjmy a náklady dokládat a příspěvek na bydlení se podle toho stanovit.”

28. Samotný mechanismus “překlopení nároku” a jeho právní důsledky důvodová zpráva komentuje ve své zvláštní části (bod 8) následovně: *“Vzhledem k tomu, že i v průběhu kalendářního čtvrtletí, za které se nemusely dokládat příjmy a náklady bydlení, může dojít k zásadní změně, která ovlivní výši příspěvku na bydlení, např. zvýšení nákladů na bydlení nebo snížení příjmu, je dána možnost poživateli příspěvku na bydlení předložit do stanovené doby (do 15. dne prvního měsíce daného kalendářního čtvrtletí) potřebné doklady, a podle nich se výše příspěvku na bydlení nově stanoví.”*
29. Konečně důvodová zpráva připouští, že *„strídáním kalendářních čtvrtletí, kdy je povinnost předkládat příjmy a náklady na bydlení s kalendářním čtvrtletím, kdy dojde k automatickému překlopení výplaty, se na jedné straně sníží administrace dávky, na druhé straně se rozšiřuje prostor pro její nadužívání (nebude v překlápěných čtvrtletích reagovat na změny, které povedou ke snížení dávky, pokud je poživatel dávky dobrovolně neuvede např. zvýšení příjmů, neplacení nákladů na bydlení). Proto se navrhuje zachovat povinnost ohlašovat alespoň změny v okruhu společně posuzovaných osob (např. narodí se dítě, odejde jeden člen domácnosti) a změny právního titulu k bytu i v kalendářních čtvrtletích, kdy se nemusí prokazovat příjmy a náklady na bydlení. Tímto opatřením se poněkud sníží uvedený negativní dopad, ale také se umožní rychleji reagovat na změny, které dávku zvýší.”*
30. Krajský soud připomíná, že prostřednictvím dávek státní sociální podpory stát realizuje svou povinnost pomáhat rodinám i jednotlivcům s úhradou jejich základních životních nákladů, splňují-li podmínky stanovené zákonem (srov. čl. 30 odst. 2 a čl. 32 odst. 5 Listiny). Přitom jde o sociální práva, jichž se lze domáhat pouze v mezích zákona (čl. 41 odst. 1 Listiny). Jak již judikatura dříve zdůraznila, je třeba vycházet z toho, v jakým způsobem zákonodárce rozhodl tuto podporu poskytovat (srov. rozsudek 3. 10. 2018, č. j. 1 Ads 85/2018-37), tedy respektovat projevenou vůli zákonodárce a v pochybnostech přihlížet k záměrům, které zákonodárce při formulaci podmínek pro poskytování dávek se zřetelem ke všem okolnostem měl.
31. Smyslem novely úpravy příspěvku na bydlení bylo primárně zjednodušit administrativu, čemuž odpovídá částečná rezignace zjištění skutkového stavu (rozhodných skutečností) ve smyslu zásady materiální pravdy (§ 3 správního řádu). Prostředkem k dosažení sledovaného cíle je mechanismus fikce. Nejedná se však dle jazykově-systematického výkladu § 51a odst. 1 a 3 zákona o SSP o jednu fikci, ale hned dvě fikce: jednak o fikci překlopení nároku do 1. a 3. čtvrtletí, a jednak o fikci trvání skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení. Fikce trvání skutečností rozhodných pro nárok na dávku (není-li speciálně stanoveno jinak) je třeba interpretovat jako prostředek k dosažení první zmíněné fikce, nikoliv samostatně aplikovatelné pravidlo. Příspěvek na bydlení

tedy v 1. a 3. kalendářním čtvrtletí může náležet příjemci buď na základě překlopení nároku, anebo na základě nového posouzení rozhodných skutečností. Třetí možnost zákonodárce zcela zřejmě nepředvídal.

32. Správní orgány vyložily předmětnou úpravu tak, že překlopení nároku nelze v tomto případě použít, a proto nelze ani vycházet z toho, že trvají skutečnosti rozhodné pro dávku (náklady na bydlení). Krajský soud má z citované důvodové zprávy za jednoznačné, že smyslem právní úpravy bylo uspořit činnost úřadům práce díky vynechání zjišťování rozhodných okolností v 1. a 3. kalendářním čtvrtletí, ovšem v určitých případech se předpokládalo, že bude třeba na změny reagovat (srov. dikci „*sníží uvedený negativní dopad*“). Tomu odpovídá dikce § 51a odst. 1 věty druhé, která připouští, že *zákon stanoví jinak* a že tedy bude třeba zjišťovat rozhodné okolnosti i v případě, že jde o první či třetí kalendářní čtvrtletí, a to především tam, kde se úřad práce dozví o změně jiných skutečností, které příjemce dávky osvědčí na základě svého rozhodnutí.
33. Krajský soud dále zkoumal, zda má takto vyložené *ratio legis* dané právní úpravy dostatečnou oporu v textu zákona. Povinnosti dle čl. 2 odst. 4 Ústavy ČR a čl. 4 odst. 1 Listiny lze ukládat jen zákonem, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Zcela klíčový je tedy v tomto ohledu formálně-systematický výklad vztahu ustanovení § 51a odst. 5 a § 61 odst. 1 až 3 zákona o SSP. Mechanismus uplatnění fikce (překlopení) nároku na příspěvek na bydlení je systematicky propojen s vylučujícím pravidlem týkajícím se povinnosti ohlásit rozhodné skutečnosti dle ustanovení § 61 odst. 1 (pro příjemce dávky) a odst. 3 (pro osobu společně posuzovanou). Zákonodárce však ponechal bez vyloučení pro mechanismus překlopení nároku ustanovení § 61 odst. 2, které upravuje povinnost příjemce dávky osvědčit na výzvu úřadu práce skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu. Jinými slovy řečeno, zákonodárce mechanismus překlopení nároku na příspěvek na bydlení nepojal absolutně (tzn. bezvýjimečně), ale ponechal úřadům práce možnost uložit příjemci dávky povinnost osvědčit rozhodné skutečnosti v určené lhůtě. Pak má taková povinnost výslovnou oporu v zákoně a příjemce dávky je povinen ji splnit, a v případě nesplnění nést nepříznivé následky.
34. Názor žalobce, že nebyl povinen oznámit na výzvu prvostupňového orgánu své náklady na bydlení, tedy není v souladu s dikcí ani smyslem právní úpravy. Pokud by úřad práce žalobce nevyzval, aby náklady na bydlení doložil, bylo by třeba žalobci přisvědčit, neboť stran této rozhodné okolnosti mu povinnost ohlášení zákon neukládal. Jestliže se ale změnily jiné rozhodné skutečnosti (okruh společně posuzovaných osob, příjmy), které žalobce řádně a v souladu s ustanovením § 51a odst. 5 zákona o SSP prvostupňovému orgánu ohlásil, a úřad práce žalobce vyzval k doložení nákladů na bydlení, a dokonce mu i vysvětlil svůj výklad právní úpravy, nelze žalobci přisvědčit. Prvostupňový orgán byl oprávněn požadovat po žalobci doložení těchto rozhodných skutečností pro nárok na příspěvek na bydlení, i když se jednalo o první čtvrtletí kalendářního roku. Navíc názor prvostupňového orgánu nemohl být pro žalobce nijak překvapivý, neboť byl prvostupňovým orgánem dvakrát vyzván ke splnění uložené povinnosti a byl poučen o možnosti odnětí dávky.

35. Otázka parciálního uplatnění fikce v případě neosvědčení na výzvu úřadu práce sice prakticky nevyhlíží nijak absurdně či neuskutečnitelně, ale zjevně jde proti úmyslu zákonodárce při konstrukci překlopení nároku, jak již krajský soud zmínil v úvodu své argumentace. Krajský soud znovu opakuje, že v souladu se smyslem a účelem právní úpravy pro 1. kalendářní čtvrtletí je buď překlopit nárok bez dalšího zjišťování, anebo zjistit rozhodné okolnosti pro nárok na dávku. Bylo by postupem *praeter legem*, pokud by tak úřad práce učinil. Na druhé straně mu však nic nebránilo v případě nesplnění uložené povinnosti odejmout nárok na dávku, jak to předpokládá § 61 odst. 2 zákona o SSP.

VI. Závěr a náklady řízení

36. Ze všech shora uvedených důvodů neshledal krajský soud žalobu důvodnou, a proto ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
37. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému nelze náhradu nákladů řízení ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat (výrok II. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává přímo u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 22. dubna 2025

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce